

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

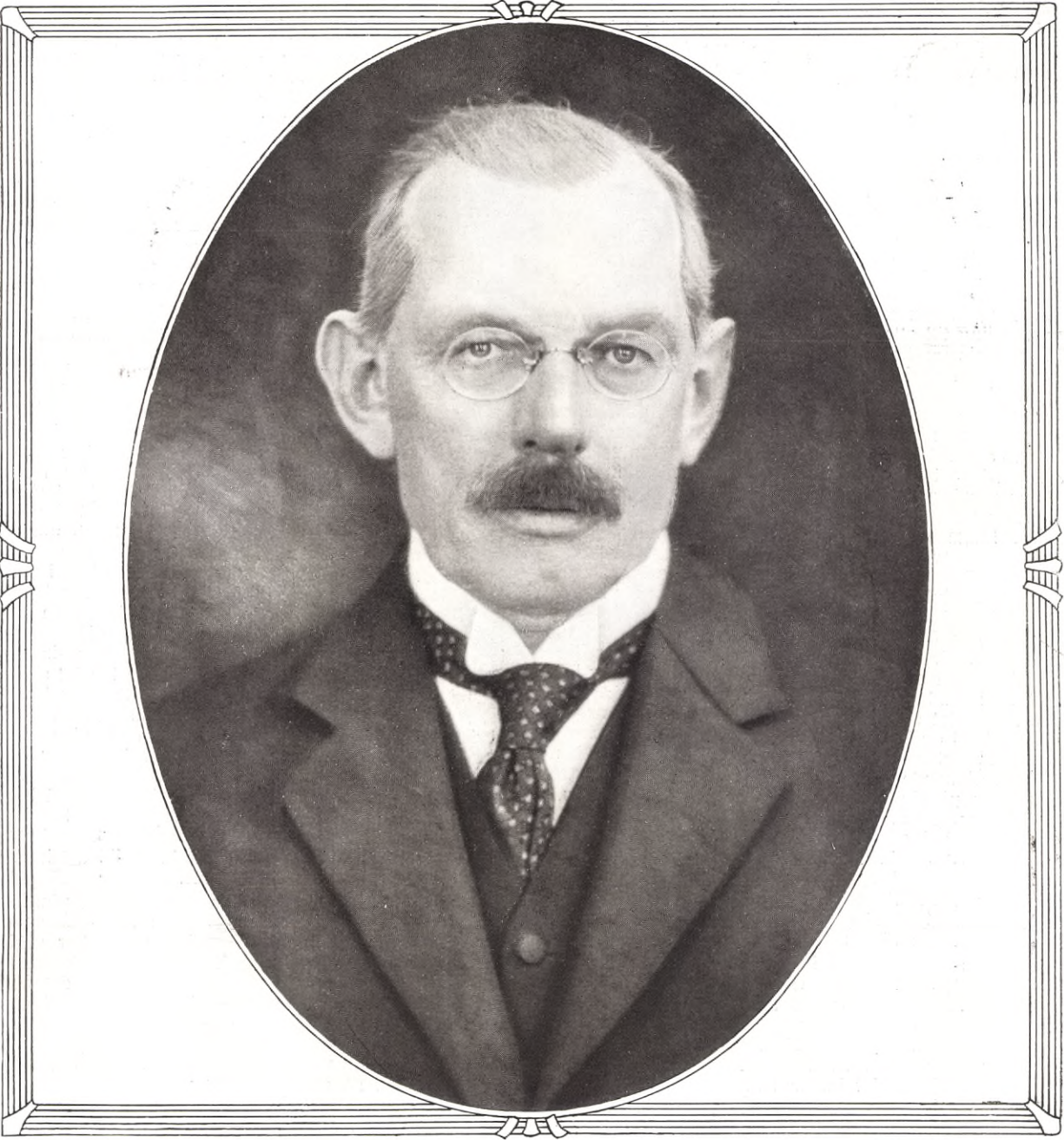

25:TE ÅRG.

DEN 2 MARS 1924.

N:o 22.

Efter porträtt.
Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

Hans Wallenberg

Huvudentrén till Stockholms
Enskilda Bank, Stockholm.

Vårt lands väl utan jämförelse främsta auktoritet på det finansiella och bankeonomiska området, f. bankdirektören, vice häradshövding Marcus Wallenberg, fyller den 5 mars sextio år.

Marcus Laurentius Wallenberg är nämligen född i Stockholm den 5 mars 1864. Hans föräldrar voro den bekante föregångsmannen på det svenska privatbankväsendets område André Oscar Wallenberg och dennes maka Anna von Sydow. Efter förberedande skolundervisning ingick han år 1876 på inom familjen vanligt sätt vid sjökrigsskolan i Stockholm, vid vilken han avlade sjöofficersexamen år 1882, dock endast för att omedelbart inträda i K. flottans reserv. Han fullkomnade nu sin utbildning genom juridiska studier, i det han år 1883 inskrevs som student vid Uppsala universitet, där han avlade juridikofilen 1884 och redan 1888 blev juris utriusque kandidat. Efter vederbörlig tings tjänstgöring i Luggude och Frosta häraders domsagor i Skåne mottog han den 29 maj 1890 utnämning till vice häradshövding.

Därmed var Marcus Wallenberg rustad att inträda på den bankmannabana, på vilken han skulle utföra en verkligt stor gärning till det svenska näringslivets fromma. Han började den som ombudsman inom den Wallenbergska familjebanken — Stockholms enskilda bank — år 1890 och steg sedan raskt i graderna: 1892 blev han ledamot i bankens styrelse och vice verkställande direktör, 1911 efterträdde han sin broder Knut Wallenberg som verkställande direktör och när han 1920 nedlade sin befattning som sådan efter trettio års verksamhet i bankens tjänst, hedrades han till gengäld med vice ordförandeskapet i bankens styrelse. För den utanförstående är det givetvis svårt att bedöma, huru stor andel han i jämförelse med sin broder och andra haft i detta bankinstituts glänsande utveckling till allt större och större soliditet, men den uppfattningen är säkerligen väl grundad, att denna andel icke varit den minsta. Det icke minst anmärkningsvärda hos honom var att han från början ådagalade, att han icke blott var en skicklig bankman, utan även en industriell företagsledare av första rang. Hans arbetsdags början sammanföll med den svenska industriens begynnande uppsving och för detta har hans gärning haft den största betydelse.

En av de första stora affärer, vari han hade tillfälle lägga i dagen sin enastående organisatoriska förmåga, var utredningen av den trassliga härva, som i dagskrönikan gick under namn av Ferna-konkursen. Efter en tolvårig förvaltning var han jämte sina medadministratörer i tillfälle att överlämna till den lycklige gäldenären (greve Hermansson) en högst förbättrad, dämera i förträffligt och i alla avseenden bärkraftigt skick försatt bruksegendom, sedan alla kreditorer blivit fullt gäldade, under det att situationen vid konkursutbrottet enligt den då uppgjorda staten var sådan att till prioriterade fordringsägare knappt skulle kunnat utdelas en tiondedel av deras tillgodohavanden. Något liknande inträffade vid utredningen av den likaledes på sin tid mycket uppmärksammade Kordalskonkursen efter grosshandlare D. O. Francke i Göteborg. Ur ruinerna lyckades det här Marcus Wallenberg rädda två företag, vilka ännu äga bestånd: Götafors' spinneri (1894) och Aktiebolaget Papyrus (1896), ett av Sveriges förnämsta finpappersföretag, i vars styrelse Wallenberg alltjämt fungerar som den högt skattade ordföranden.

Bland större svenska industrier, som haft Marcus Wallenberg att tacka för sitt uppsving, förtjänar väl främst att nämnas Allmänna Svenska Elektriska A.-B. i Västerås. Detsamma befann sig i själva verket i ett synnerligen brydsamt läge, då det kom i åtnjutande av förmånen av hans stödjande medverkan, tack vare vilken det kunde helt omläggas och kon-

solideras, så att det kunde göra sig gällande även på världsmarknaden som ett av de främsta företagen i sin bransch. Inom trävaruindustrien ha bl. a. Kopparberg-Hofors och Vifsta varv njutit gott av hans omvårdnad. Av honom opåverkbara faktorer ha bringat svårigheter för Svensk-dansk-ryska och Mexikanska telefonaktiebolagen, som icke kunde förutses, då han deltog i deras startande och bidrog till deras första lovande utveckling. Även till Diesel-motorindustriens uppsving i vårt land har han lämnat de värdefullaste bidrag, vilkas betydelse icke får förbises, därför att kristiden för huvudföretaget medfört sina bekymmer. Förglömmas må ej heller den tacksamhetsskuld, vari den norska salpeterindustrien kommit att stå till honom. Det är nämligen i främsta rummet just honom Norsk-Hydroelektrisk Kvelstof Aktieselskab har att tacka för, att det över huvud blev i tillfälle att utnyttja den storartade Birkeland-Eydeska uppfindingen att framställa kväve ur luften: han var också den förste ordföranden i dess styrelse. Såväl i Norge som i Danmark och vårt eget land ha de senaste årens erfarenheter givit upphov till ett visst misstroende mot bankdirektörers deltagande i styrelserna för företag, vilka finansieras av de banker, vari de äro ledare. Marcus Wallenberg är ett lysande vittnesbörd om, att ett dylikt deltagande ej alltid behöver vara av ondo varken för företagen eller bankerna.

Uppräkningen av de många produktiva affärsföretag, i vilkas främjande Marcus Wallenberg deltagit, skulle nästan i det oändliga kunna fortsättas och förbjudes följaktligen av utrymmet. Erinras må ytterligare blott om vad han betytt för Sveriges världiga representerande i utlandet. Av de många delegerade, som av svenska staten under de svåra krigsåren 1916—1918 utsändes till London och Paris för att få till stånd lättnader i det kommersiella tryck, som då utövades på oss från de världshavsbehärsande ententmakternas sida, var det helt visst ingen, som i skicklighet eller personlig prestige förmådde mäta sig med honom. I nästan ännu högre grad har han tagits i anspråk för viktiga representativa värv i utlandet efter krigets avslutande. Redan vid fredsförhandlingarna i Paris 1919 anlätades han av svenska regeringen som dess finansiella ombud. Det följande året gjorde han tjänst som svensk delegerad vid den då hållna ekonomiska konferensen i Brüssel och utsågs samma år till ledamot i Nationernas Förbunds finanskommitté. Vilket förtroende och anseende han i dessa internationella kretsar förmått förvärva sig framgår icke minst därav, att han de båda sista åren anlåtats som ordförande i denna kommitté. Vid Genuakonferensen 1922 tjänstgjorde han ock som finansdelegerad. Marcus Wallenberg hör icke till det slags människor, som älska att ständigt se sitt namn buret på ryktets vingar; han varken håller många tal eller skriver broschyrer rörande de viktiga ärenden med vilkas lösning han är sysselsatt; att han låter intervjuas sig är sällsynt. Men var och en, som känner till hans begåvning och den plikttrohet, varmed han hängiver sig åt sina uppgifter, förstär, att Sverige gjort en verkligt stor insats i rekonstruktionsarbetet efter kriget genom att ställa hans kraft till det internationella samarbetets förfogande.

I det offentliga livet har han föga deltagit utanför facksammanslutningarnes krets. Han är fortfarande ordförande i Svenska bankföreningen och har varit det i Sveriges industriförbund. I ett flertal kommittéer har han ock haft säte som expert. På det politiska området har han gjort en insats genom bildandet av Skattebetalarnes Förening, i vilken han ock är ordförande. Ingenjörsvetenskapsakademien har hedrat honom genom att insätta honom bland sina "första hedersledamöter", en välförtjänt utmärkelse.

PROFESSOR C. V. L. CHARLIER, den frejdade astronomen vid Lunds observatorium, har i dagarna avrest till Förenta Staterna.

Foto. Linnström, Lund, för H. & S. D.

Etiskt: Gode, Östg.

Nedanstående och följande sidas bilder och text tillhöra art. om stjärnsystemet å omslagets sida 5.

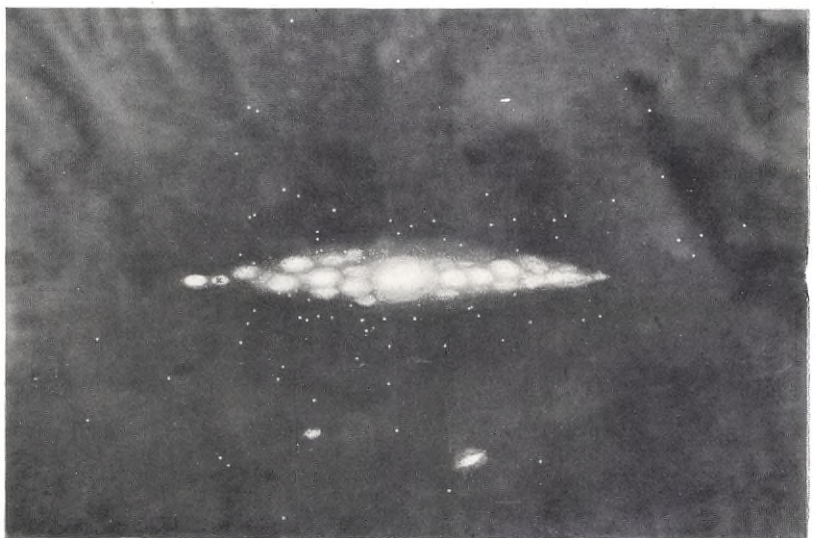
Stjärnsystemets huvudmassa har formen av en tillplattad lins av ungefär de proportioner, som bilden härvid visar. Det är uppbyggt av ett okänt antal stjärnmoln, antydda å bilden, och i ett av de längst från centrum belägna stjärnmolnen — å bilden tecknat näst ytterst t. v. — ingår vårt solsystem som en bland millioner atomer. Hela stjärnsystemet omfattar minst ett par milliarder solar eller solsystem. Omkring den stora stjärnlinsen äro spridda c:a 90, oerhört snabbt framilande klotformiga stjärnhopar, ovan avbildade såsom ljusa prickar å exakt de inbördes avstånd, som Shapley har funnit. Långt utanför stjärnlinsen ligga även de båda Kapmolnen (underst å bilden). Så långt möjligt hava avstånden mellan stjärnhoparne och stjärnmolnen avbildats ovan i exakt skala.

Professor C. V. L. Charlier, Sveriges mest frejdade astronom, avreser den 28 februari med ångaren "Kungsholm" till Amerika för att föreläsa vid amerikanska universitet och organisera ett närmare samarbete mellan de svenska och de stora amerikanska observatorierna. Ehuru inbjuden av ett tiotal universitet i Förenta Staterna för att föreläsa över de ämnen, vari han vunnit världsberömmelse: den matematiska statistiken och dess tillämpning på stellarastronomen, har prof. Charlier denna gång begränsat sin föreläsningsverksamhet till en 2—3 månaders kurs vid University of California i Berkeley, som lär vara Amerikas största universitet med ett studentantal av c:a 20,000. Resten av sin närmare 5 månaders vistelse i Amerika ämnar han utnyttja för att besöka några av de stora observatorierna därstädes, i synnerhet Harvardobservatoriet och de båda till Carnegieinstitutionen anknutna observatorierna i Albany och å Mount Wilson, för att organisera ett närmare samarbete mellan dessa och de svenska observatorierna. De svenska astronomerna, som i allmänhet äro bättre teoretiskt och statistiskt skolade än sina amerikanska kolleger, skulle härigenom få under sin behandling observationsmaterial, som icke kan åstadkommas å de i instrumentellt och ekonomiskt avseende mycket blygsamt utrustade svenska observatorierna. För ändamålet har prof. Charlier tilldelats ett resebidrag av staten.

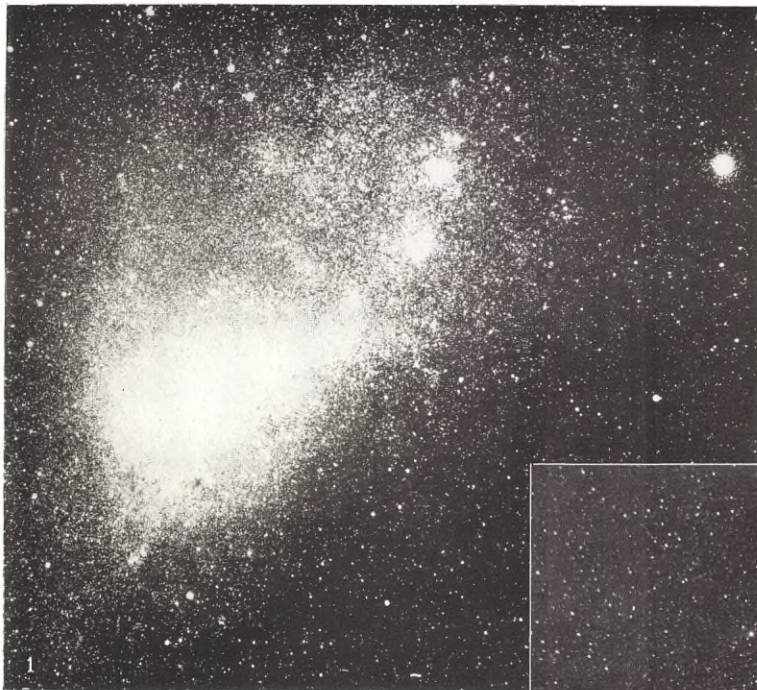

Etiskt: Gode, Östg. **PROFESSOR HARLOW SHAPLEY, samtidens kanske ryktbaraste astronom, sedan 1922 chef för Harvardobservatoriet i Förenta Staterna.**

Ursprungligen var meningen att prof. Charlier skulle besöka även Japan och föreläsa vid japanska universitet — m. a. o. företaga en liknande färd som Einsteins för något år sedan mycket uppmärksammade — men denna plan grusades samtidigt med de japanska universiteten genom den stora jordbävningen. Att en svensk forskare på detta sätt inbjudes att hålla föreläsningar å de förnämsta universiteterna i de stora kulturländerna på andra sidan jordklotet innebär givetvis en för svensk vetenskap mycket smickrande uppmärksamhet.

TECKNING, FÖRESTÄLLANDE VÅRT STJÄRNSYSTEM, utställt å Internationella stadsbyggnadsutställningen i Göteborg sommaren 1923 och tillhörig 1:ste stadsingeniör A. Lillienberg, Göteborg. Teckningen, som uppgjordes efter anvisningar av artikeförf., avser att åskådliggöra vårt stjärnsystems form och byggnad så långt vi hittills förmått utforska det. Skalan å originalteckningen, som mäter 1½ ggr 1 meter, är så vald att en cm. = 1,500 ljusår.

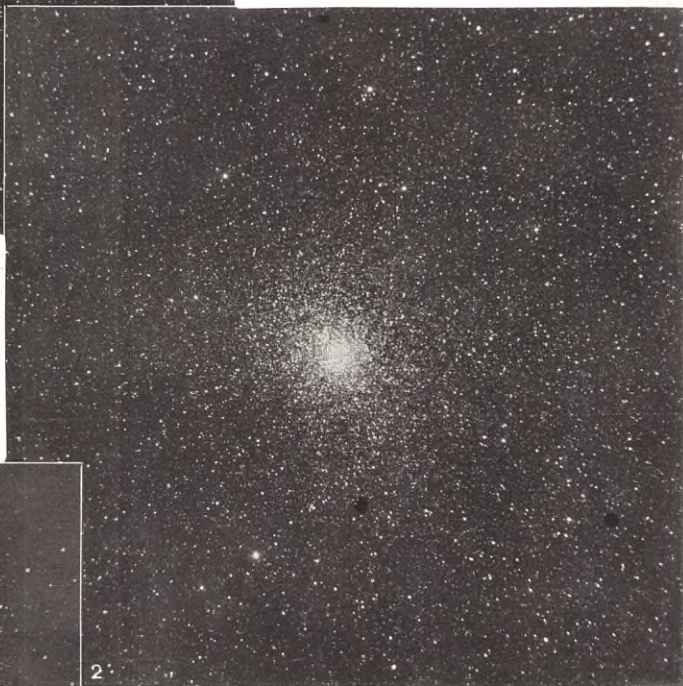
Klicks: Gies, Kitchin & Kitchin, *et al.*, 1968.

1. **Lilla Kapmolnet**, ett mycket tätt stjärnmoln, liggande utanför det egentliga stjärnsystemet på ett avstånd från oss av c:a 47,000 ljusår. Det innehåller talrika variabla stjärnor av cepheidtyp, häribland en, som är 60,000 gånger ljusstarkare än vår sol. T. h. ses en klotformig stjärnhop. Efter originalfotografi från Harvard-

observatoriet, taget å dess södra "station" å bergstoppen Arequipa i Peru.

2. **Den klotformiga stjärnhopen Messier 22**, liggande på ett avstånd av c:a 22,000 ljusår. En av de oss närbelägnaste klotformiga stjärnhoparne, vari därför de enstaka stjärnorna kunna iakttagas. Efter originalfotografi från Mount Wilsonobservatoriet.

3. **Den klotformiga stjärnhopen Messier 3**, belägen på ett avstånd från oss av c:a 34,000 ljusår. Stjärnorna i centrum sammanflyta skenbart i en ljus fläck på grund av det stora avståndet. Hopens diameter är c:a 450 ljusår. Efter originalfotografi från Mount Wilsonobservatoriet.

2

Till bilder å sid. 349.

En fruktansvärd järnvägsolycka inträffade den 18 februari vid Ludwigsstadt i norra Bayern. Ilgodståget München—Berlin kom med alltför stor hastighet, orsakad av att bromsinrättningarna icke fungerade, rusande ut på den 30 meter höga viadukt, som över en dalgång för- enar tvenne ansefliga bergshöjder i Frankenwald, och ur- spårade. Lokomotivet och några godsvagnar, av vilka ett par innehöllo eldfarliga oljor och genast antändes, störtade ned på den lilla byn på dalbotten, där flera hus fattade eld. Lokföraren och trenne andra personer till- hörande tågpersonalen dödades, medan däremot alla by- innevärdarne genom en underlig slump undkommo med livet. De materiella skadorna lära vara de största vid någon tysk järnvägsolycka förorsakade.

••

Till bild å sid. 346.

En i sitt slag säkerligen enastående syskongrupp ut- göra de fem systrarna Tjerneld, med en sammanlagd ålder av 427 år, av vilka vi meddela en nytagen foto- grafi. Fröknarna Mina, Hilda och Maria Tjerneld äro bosatta i Härnösand, de båda andra i Österåsen i Ånger- manland. Ett kusinbarn till de fem är advokaten John Tjerneld i Stockholm, på vilkens föranstaltande den märk- liga fotografien tagits.

3

TVÅ PORTRÄTTBYSTER
SKRIFTSTÄLLAREN TOR HEDBERG.

Efter porträtt.

Kliché: Gode, Gbg.

Efter porträtt. **AXEL NILSSON.** Kliché: Sjöberg, Gbg.
Intendent vid Röhsska Konstslöjdmuseet i Göteborg. En av vårt lands främsta museimän.
F. 1872. † 21 febr. Text å sid. 351.

AV GÖSTA ALMGRÉN.
KONSTNÄREN RICHARD LINDSTRÖM.

Efter porträtt.

Kliché: Gode, Gbg.

Efter fotografier.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

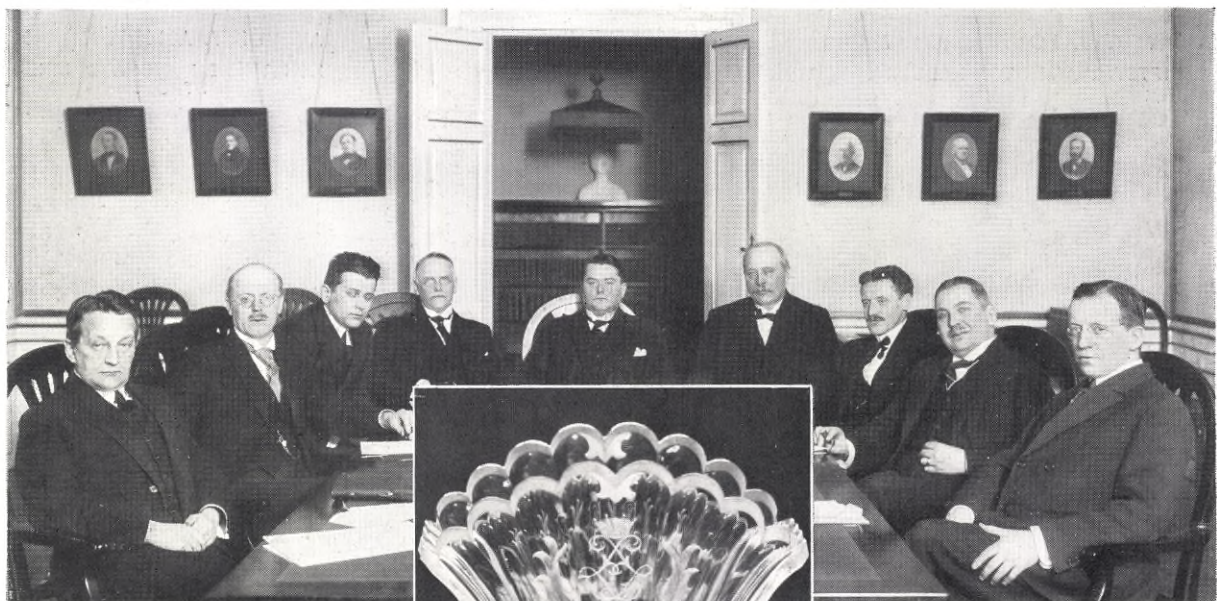
DET I DESSA DAGAR GJORDA MÄRKLIGA FYNDET AV VOLTAIRES HJÄRTA, förvarat i ett skrin infyllt i sockeln till Hondons ursprungliga gipsmodell till den Voltairesstaty i marmor, som finnes uppställd i Comédie Française i Paris. Modellen återfanns undanställd i Nationalbiblioteket. T. v.: Modellen nu väl placerad i biblioteket; t. h.: M. Léon Bérard, undervisningsminister, undersöker skrinet. För ett par år sedan visades emellertid platsen för "fyndet" för en svensk vetenskapsman.

Voltaires hjärta har i dagarne av en händelse återfunnits efter att, såsom det nu säges, i flera decennier ha varit bortglömt. Den nye chefen för Biblioteque Nationale i Paris, M. Roland Marcel, blev nämligen
Forts. å sid. 351.

Efter fotografier.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

Efter fotografier.

FÖRSTA SAMMANTRÄDET d. 16 febr. i Det Danske Lægestands hus "Domus Medica" i Köpenhamn. Fr. v. doktorerna Kulm (Köpenh.), Gärdlund (Stockh.) Winslow (Köpenh.), Lagerlöf (S.), Rasmussen (Kh), Langäker (Kristiania), Berner (Kr), Kjerrulf (S.), Lundh (Köpenh.)

Text å sid. 352.

Klitché: Sjöberg, Gbg.

Infälld. KRISTALLSKÅL TILL KRONPRINSPARET FRÅN SAMFUNDET FÖR HEMBYGDSVÅRD.

Samfundet för hembygdsvård har genom en delegation, bestående av lektor Karl Starbäck, stadsarkitekt S. Westholm och arkitekt John Åkerlund, uppvaktat kronprinsparet med en magnifik blomskål i kristall, vilken för ändamålet särskilt komponerats av konstnären Simon Gate vid Orrefors.

Nederst t. v.: JAN JONSSON, Hundviken, 102 år den 22 februari.

Text å sid. 347.

I mitten. NÄR "KRONAN" FÖLL från den andra minareten å Utställningen i Göteborg, "Lejonet" har förut gått sin förintelse till mötes. Se föreg. nr.

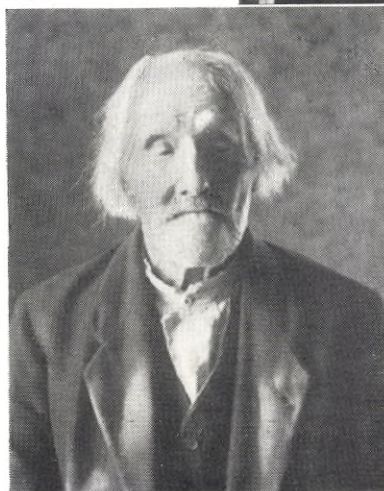
T. höger. JOHANNES OLSSON, en 81-årig värmlänning på audiens hos Konungen.

Text å sid. 352.

Efter fotografier.
Klitché: Sjöberg, Gbg.

FEM SYSTRAR 427 ÅR, ett enastående fall. Frökvarne Tjerneld: Fr. v. sittande frökvarne Mina (f. 1834), Hilda (f. 1835), Maria (f. 1839); stående: Sofie (f. 1844), fru Anna Bark, f. Tjerneld (1841). Se text sid. 344.

Bliv
MEDARBETARE
i
HVAR 8 DAG.

INTERNATIONELL AVRUSTNINGSKONFERENS I ROM. Hyllning för "den okände soldaten". Främst den svenske viceamiralen Riben (civil), ordförande i underkommissionen, även i nedre bilden t. v. (x)

Till bild å sid. 346.

Den respektabla åldern av 102 år har den 22 februari uppnåtts av Jan Jonsson i Hundviken, Gunnarskogs socken, Värmland. Troligen är han landskapets äldste invånare och tillhör en släkt, där hög ålder nästan blivit regeln. Modern dog sålunda vid 101 års ålder, fadern vid 91 och av syskonen voro tvenne vid sin död resp. 90 och 94 år, medan en 93-årig syster alltjämt är i livet. Själv är Jan vid ganska god hälsa.

Till bild å sid. 348.

Expresident Woodrow Wilsons begravning ägde den 6 februari rum i Washington under enkla, men vackra och värdiga former.

Endast släkt och närmaste vänner jämte president och fru Coolidge samlades i det Wilsonska hemmet för att följa den döde på hans sista färd. Åtta veteraner från kriget, representerande olika vapenslag, buro kistan och endast mindre militära avdelningar assisterade. För övrigt paraderade inga trupper och processionen drog i tystnad genom gatorna mot St. Albans Cathedral, där kistan nedsattes i en krypta. Wilson är den förste amerikanske president, som begravts i regeringsstaden, och vid detta tillfälle kom åter från befolkningens sida till synes de bevis på vördnad och sympati, vilka den märklige bortgångne under så många år varit förvägrad.

Efter fotografier.

Klick: Göta Ritbyrå & Klickanstall, Göt.

MUSSOLINI PÅ PROMENAD MED SIN LEJONUNGE "RAS".

En internationell avrustningskonferens i enlighet med Nationernas förbunds råds beslut har nyligen avhållits i Rom. Den marina underkommissionens förhandlingar öppnades den 14 febr. under ordförandeskap av den svenske representanten vice-amiral Riben. De samlade flottexperterna representerar de flesta av världens nationer och sammanträdena, som äro av hemlig karaktär, komma att taga c:a två veckor i anspråk.

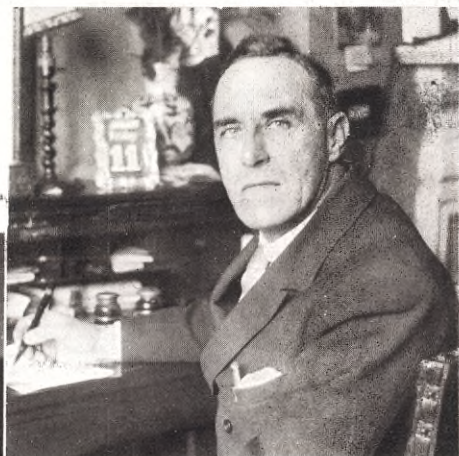
*

Efter fotografier.

Kliché: Göts Nitbyrå & Klichéanstalt, Öbg.

Överst: EX-PRESIDENTENS STOFI ÖVERFÖRES FRÅN HANS HEM VID SOUTH STREET TILL KATEDRALEN I WASHINGTON. Därunder: VID DEN OFULLBORDADE CATHEDRAL OF S:T PETER AND PAUL, S:T ALBANS, där fredspresidentens stoft nedsattes i en krypta. - Text å sid. 347.

Efter fotografier. Kliché: Göts, Öbg.

ÖVERSTE JOSIAH WEDGWOOD, framstående parlamentsledamot, av regeringen kallad till chef för livsmedelkommissionen under strejken.

Vidst. bild: HAMNARBETARSTRIDEN I ENGLAND. INFÖR REGERINGENS UNDERSÖKNINGSKOMMISSION. Sir Norman Hill (1) representant för arbetsgivarne framför sin talan. Det anses att hans kloka och försontliga anträdande i hög grad bidragit till stridens avslutning. T. h. synes Mr. Bevin (2) arbetarnes förtroende- man jämte hans kvinnliga sekreterare. Text å sid. 356.

Efter fotografier.

ILGODSTÅG STÖRTAR efter urspårning från en 30 meter hög viadukt över den underliggande byn Ludwigsstadt (Bayern) och krossar och antänder flera hus utan att någon av bynnevävarne omkommer. Den ur trafiksynpunkt betydande olyckshändelsen inträffade den 18 febr. Text å sid. 344.

Klicché: Aug. Sjöbergs Kisthamn, Gbg

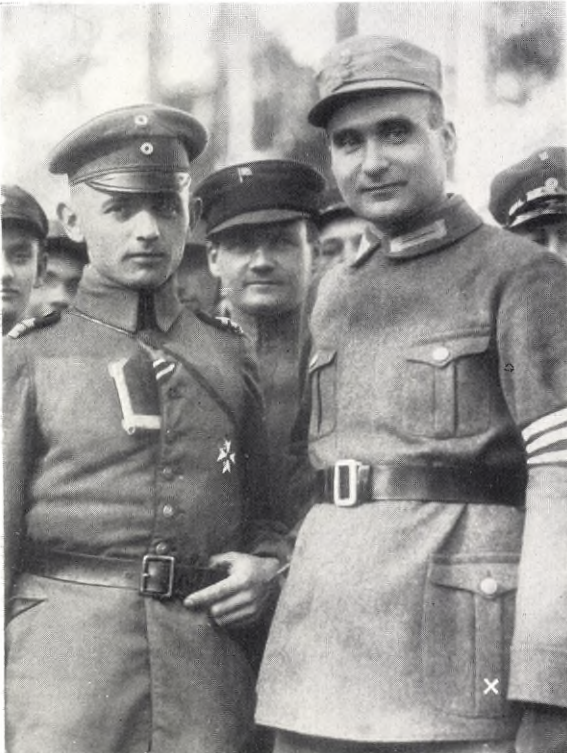
1. FÖRRA KRISSKOLAN där förhandlingarna äga rum.
2-8. ANKLAGADE I HITLER-PROCESSEN:

2. E. Ludendorff, general,
3. F. A. Hitler, skriftställare, ledare av det upplösta National-socialistiska tyska arbetarepartiet.

4. E. Pöhner, ledamot av Högsta Landsrätten, f. d. polispresident i München.
5. H. Kriebel, överstelöjtnant, militär ledare för samliga "Kampförbund".
6. W. Brückner, premiärlöjtnant, militär ledare för Hitlertrupperna i München.
7. E. Röhm, kapten, ledare för förbundet "Rikskrigslaggan".
8. F. Weber, d:r, veterinärläkare ledare för förbundet "Oberland".

Den sensationella Hitlerprocessen i München tog sin början den 26 febr. efter ett uppseendeväckande förspel. I denna process ställes Adolf Hitler, general Erich Ludendorff, f. polispresidenten Ernst Pöhner jämte flera andra personer till ansvar för högförräderi. Säkerligen torde man ännu ha i minne den misslyckade höger-revolutionära kuppen i november 1923, då Hitler och Ludendorff sökte med våld tillvägga sig den utövande makten i Bayern, till synes understödda av generalstatssekreteraren v. Kahr och chefen för det bayerska lantvärdet, general von Lossow. De senare gjorde emellertid kuppen om intet genom att den kritiska dagen, den 9 nov., med vapenmakt ställa sig på den hittillsvarande regimens sida. Bägge de reaktionära och revolutionära nationalistledarna m. fl. häktades, men Ludendorff frigavs på hedersord liksom nu mer än hälften av de anklagade befinna sig på fri fot. Hitler själv sitter dock alljämt i fängsligt förvar. De alltid oroliga förhållandena i Bayern ha på senaste tid något lugnats såväl gent emot tyska riket, som inom landet. För den nu stundande processen ha stränga försiktighetsmått vidtagits till förhindrande av ett nytt uppblossande av de alljämt jäsande, stridiga folkrörelserna.

LÖJTNANT ROSSBACH (X) som spelat en framträdande roll i Hitler-aktionen och som tillföljte därav anklagats för högförräderi, flydde till Wien, där han vistats under namn av skådespelaren Erwin Richter. Han har emellertid i dagarna arresterats där. Vid hans sida står Kurt Neuberger, Ludendorffs unge sekreterare, som

döddes under krävallerna den 9 november, då han gick vid generalens sida. Foton tagen vid en militärrevy med Hitlertrupper i München. — Bilden Aug. Sjöbergs A. Lichtenhan, U-9

SVENSK VECKA I CALIFORNIEN. Utställning i Los Angeles' stadsbibliotek sisl. september. — Efter fotografen Klückér Sjöberg, Upps.

Till portr. sid. 345.

Röhsska Konstslöjdmuseets skapare, museiintendenten fil. d:r Axel Nilsson avled i sitt hem i Göteborg torsdagen den 21 februari 1924. Med honom bortgick en märkesman inom Nordens museiväsen och kulturminnesvård.

Född i Källstorp i Skåne den 11 augusti 1872 kom han efter studier vid Lunds Universitet och en mångsidig praktisk utbildning inom olika hantverksgränar såsom amanuens till Kulturhistoriska Museet i Lund och därefter till Nordiska Museet och Skansen, där han blev intendent och kvarstod i denna befattning till år 1914, då han antog kallelse till chefskapet för det nya Röhsska Konstslöjdmuseet i Göteborg. År 1916, omedelbart efter detta museums öppnande, mottog han hedersdoktorsvärdigheten av Göteborgs Högskola.

Dessa knappa data äro ramen kring ett liv, rikare än flertalet, fyllt av rastlöst arbete, märkliga uppslag och betydande resultat. Hans insats vid Nordiska Museets installerande i palatset vid Lejonslätten är ensamt den en mannagärning. Röhsska Konstslöjdmuseet i Göteborg har honom att tacka för sin utom som inom landet beundrade uppställning och dessutom även för hopbringandet av huvudbeståndet av sina samlingar. Vid studiet av vår gamla träbyggnadskonst har han varit vägledande.

Ohälsa har hindrat honom att fullfölja sina planer att genom det konstslöjdmuseum han skapat kraftigt bidra till hantverkets höjande. Men det förunnades honom att uppleva förverkligandet av det vackra och storslagna program han givit för den kulturhistoriska minnesutställningen till firande av Göteborgs 300-årsminne.

Det anförda talar tillräckligt om honom och hans verk för dem som stått fjärran från båda. Hans vänner och kamrater skola minnas honom ej blott för vad han verkat, men också för vad han varit som levande kraft ibland dem.

A. L. R.

VOLTAIRES HJÄRTA. Forts. fr. sid. 345.

på en rond genom några sällan besökta, avsides belägna rum, varse ett utmärkt vackert gipsexemplar av den Houdons berömda Voltaire-staty, som i marmor har sin plats i Comédie Française. Han lät draga fram det av damm övertäckta skulpturverket och fick genom förfrågningar visshet om att det i själva verket var Houdons egen originalgipsmodell. Och på sockeln syntes en liten metallplatta med inskriptionen "Coeur de Voltaire". Ett hemligt rum sprang vid beröring upp och i detsamma återfanns skrinet med den dyrbara relikten. Skrinet öppnades den 20 februari högtidligen av undervisningsministern Léon Bérard och befanns innehålla ett förgyllt hjärta, inuti vilket den store mannens eget ligger gömt.

Historien om Voltaires hjärta har redan tidigare varit fångslande nog. Som bekant dog Voltaire i Paris, men blev där vägrad kristlig begravning, en kyrkans hämndakt mot sin oförsonlige och farlige fiende. Stoffet fördes ut till en liten landskyrka, där Voltaires systerson var abbe, men hans hjärna stannade hos den apotekare, som förrättat balsameringen och hjärtat hos den markis de Villette, i vars hem Voltaire avlidit. I dennes släkt gick det så i arv, till dess 1864 de många arvingarna enades om att hemjuda det till staten och det gyllene hjärtat hamnade på den undangömda plats i Bibliothèque Nationale, där det nu återfunnits. Först föremål för en formlig kult, så bortglömt och nu framdraget under en uppmärksamhet, som höves de jordiska kvarlevorna av en av mänsklighetens störste kämpar för sanning frihet och rätt.

H. 8. D. är emellertid i tillfälle omtala, att då en svensk vetenskapsman, vars namn är känt för redaktionen, för ett par år sedan besåg biblioteket i fråga under ledning av en tjänsteman vid detsamma, påvisade denne staty-modellen med uttrycklig förklaring att i densamma fanns Voltaires hjärta förvarat. Något mystisk synes "upptäckten!"

Efter fotografi

DROTTNING VICTORIA AV SPANIEN, porträttmålning i olja av HOVINTENDENTEN BERNHARD ÖSTERMAN.

Porträttmålaren, hovintendenten *Bernhard Österman* hade i september förra året en utställning av sina arbeten i Biarritz, vilken väckte stor uppmärksamhet. Efter dess slut blev konstnären kallad till spanska hovet i Madrid, där han fick det hedrande uppdraget att utföra ett porträtt av den sköna drottningen av Spanien, vilket uppdrag nu som synes är lyckligt slutfört.

Vidst. bild: EX-KRONPRINS WILHELM med familj på sitt slott Oels i Schlesien. Äldste sonen, prins Wilhelm, fyller 18 år den 4 juli d. å. och inträder då i myndighetsåldern samt anses såsom den blivande konungen av Preussen.

Efter fotografi

Till bild å sid. 346.

På inbjudan av *Köpenhamns sjuk-kasseläkarens organisation* har ett möte hållits i den danska huvudstaden, varvid även representanter för resp. Stockholms och Kristianias läkareföreningar voro närvarande. De svenska representanterna voro doktorerna W. Gårdlund, C. B. Lagerlöf och H. Kjerrulf. Vid mötet debatterades sjukkasse- och allmänna medicinska frågor och föredrag höllos av de främmande läkarna. Bl. a. höll d:r Lagerlöf ett uppmärksammat föredrag om Folksjukvård och folksjukförsäkring i Sverige. Mötet är att anse som ett första steg till socialmedicinskt samarbete de skandinaviska länderna emellan och beslut fattades också att representanter för de olika nordiska länderna skola träffas till nya möten, omväxlande i Sverige, Norge och Danmark. Någon tidpunkt för nästa sammanträde blev dock ej fastställd.

Till bild å sid. 346.

En mera *ovanlig audienssökande* hade infunnit sig vid konung Gustafs allmänna mottagning den 19 februari. Det var en 81-årig Värmlandsgubbe och försörjningstagare, Johannes Olsson från Järnskog, vilken använt sig av denna väg för att få rättvisa i en för honom mycket viktig angelägenhet. Gubben har så gott som hela sitt liv bebott en liten stuga i Järnskog men intogs för 8 år sedan på Skönneruds ålderdomshem, då hans lilla bo såldes och gubben årligen erhöll ett pensionsbidrag på omkring 150 kr. Vad gubben Olsson nu ville frambara för konungen var att detta bidrag för ett par år sedan helt och hållet tagits ifrån honom och han sedan icke ens haft

Kliché Aug. Sjöbergs Klichéanst., G-2

Kliché Aug. Sjöbergs Klichéanst., G-2

ENSTÄNDIGT FÖRESPÅDDA FÖRLOVNINGAR.

Förlovningsryktena om de italienska och belgiska kronprinsarna komma allt som oftast till synes i pressen, men nu med större bestämdhet. Som kronprins Umberto av Italien blivande gemål utpekas alltså jämt den unga prinsessan Marie José av Belgien, medan hennes broder, kronprins Leo-

pold, hertig av Brabant, påstås skola ingå äktenskap med den italienska kronprinsens ena syster, prinsessan Giovanna. Att en kronprins på detta sätt skulle äkta en annan kronprins syster, medan denne sistnämnde i sin tur äktar den förstes syster, torde få betraktas om en sällsynthet.

T. v.: PRINCESSAN GIOVANNA AV ITALIEN och *därunder* KRONPRINS LEOPOLD AV BELGIEN, HERTIG AV BRABANT.

T. h.: PRINCESSAN MARIE JOSÉ AV BELGIEN och *därunder* KRONPRINS UMBERTO AV ITALIEN.

Forts. fr. föreg. sida.

pengar till tobak och tändstickor. Han hade lämnat älderdomshemmet den 18 på morgonen och vandrat den 2 mil långa vägen till Ämotsbergs station varifrån han medföljt tåget till Stockholm. Tack vare hjälp av en värländsk ingenjör, som han av en slump sammanträffade med, lyckades han också komma fram till Slottet och bli mottagen av konungen, för vilken han utan omsvep omtalade sin

bekymmersamma belägenhet. Konungen ähöorde honom också med stor välvilja och när audiensen var slut beordrades adjutanten att ge den gamle 30 kr. till återresan. Det torde vara antagligt att den lilla angelägenheten blir ordnad till belägenhet.

Till vänster: EX-KRONPRINS WILHELM AV TYSKLAND PÅ SITT SLOTT OELS.

Efter senaste foto.

Till höger: KRONPRINS ALBERT AV STORBRITANNIEN OCH IRLAND, PRINS AV WALES. Nyligen skadad under en jakt-ritt, hälsar eti fotbollslag.

Efter fotografen.

Klick: Goss, G.

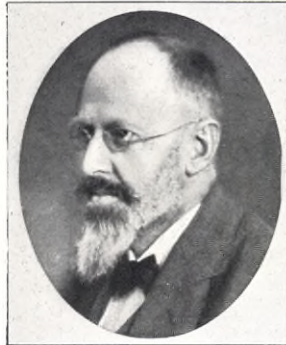
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

A. L. BYGDÉN.
F. d. Överbibliotekarie. — Uppsala. — 80 år 3 mars.*

K. H. SEGERBERG.
Överlärare. — Stockholm. — 60 år 4 mars.*

K. O. ÖSTERGREN,
Docent. — Uppsala. — 50 år 17 febr.*

J. W. A. NYSTRÖM.
Konstnär. — Stockholm. — 60 år 1 mars.*

A. M. STENDAHL.
F. d. Förste prov.-läk. — Stålm. — 70 år 1 mars.*

A. H. GISIKO.
Kommendör. — Stockholm. — 55 år 2 mars.*

N. T. W. VON KOCH.
Godsägare. — Stockholm. — 60 år 22 febr.

J. E. G. BERGENSTRÄHLE.
Kammarherre. — Stockholm. — 60 år 5 mars.*

M. SVENSON.
Sjökaptän. — Stockholm. — 60 år 19 febr.*

H. G. E. HAMMAR.
Direktör. — Göteborg. — 60 år 4 mars.*

H. ALMSTRAND.
Advokat. — Göteborg. — 55 år 1 mars.*

C. G. WETTERGREN.
Direktör. — Stockholm. — 50 år 23 febr.*

C. J. PERSSON.
Apotekare. — Göteborg. — 60 år 21 febr.*

G. DAHLBÄCK.
Disponent i A-b. Herzog & Söner. — Stockh. — 50 år 22 febr.

K. G. LAFQVIST.
Tullförvaltaren. — Mon. — 50 år 22 febr.*

F. R. WAHLBERG.
Direktör. — Drottningholm. — 50 år 6 mars.*

* Data å nästa sida.

Illustr. Aug. Sjöbergs Bildhugsnä, Göteborg

FRÅN VINTERSPELEN I FILIPSTAD.

De vällyckade vinterspelein i Filipstad avslutades den 24 februari med svenska skidmästerskapstävlingar i grenen backåkning. Detta eftersträvade första pris hemfördes av Djurgårdaren A. H. Nilsson efter en seg strid särskilt med E. Rylander, Falun. Mycken uppmärksamhet hade under den föregående veckan damernas mästerskapstävling på 10 km. tillvunnit sig. Den individuella segern stannade hos Ludvikakullan Signe Pettersson medan lagpriset gick till Djurgårdens Idrottsförening. I övrigt förekommo budkavlelopp med seger för A. Hedlund, Särna, fältskjutning med seger för Albin Lingvall, Bergvik—Marma, och skidloppning på 3 och 6 mil, där vinnare av loppen blevo resp. R. Gustafsson och E. Alm. Tävlingarne hade förmånen av gott väder och en utmärkt organisation.

Vidst. bild: PRINS GUSTAF ADOLF (22) deltar i tävlingarne.

Fotos. Rödning, Filipstad.

Kliché: Göts Ritbyrå & Klichéanstalt, Tr.

T. v.: DEN 15 MIL-LÅNGA BUDKAVLETÄVLINGEN. Det seg-rande Särna-laget.
Fr. v. Andersson, Hedlund, Sundell.
T. h.: 10-KM. LOPP FÖR DAMER. Det seg-rande Djurgårdslaget.

Till bild å sid. 348.

Den engelska hamnarbetarstrejken, som pågått sedan den 16 februari, har ännu icke avslösts. Visserligen ha arbetsgivarna gått med på det gjorda kravet om 2 shillings löneförhöjning per dag, men blott så att en shillings ökning inträder genast, den andra från 1 juli. Arbetarledarna önska anbudet antaget, men arbetarna själva hålla starkt på ett omedelbart ikraftträdande av förhöjningen och vägra därför återupptaga arbetet. De frivilliga, som på en del platser gjort försök att företaga av- och pålastningar, ha likaväl som posttjänstemän m. fl. i de flesta fall avstått från arbetet. Hela mängder av frakt-gods och paketpost m. m. ligga därför ännu hopade i hamnarna. Man hoppas dock på en återgång till det normala inom veckans lopp.

Här Fotografier uppmanas att vid insändandet av fotografier till HVAR 8 DAG tillse, att firmanamnet är anbragt på fotografiens baksida. **Endast då an-gives firmanamnet.**

Omslagsbil-den till fö-re-liggande n:r är av särskilt intresse, ut-görande en vacker kame-rabild, ut-ställd på den stora fotografi-ska utställ-ningen i Stock-holm och ta-gen av tand-läkaren A. Bloch, Köpen-hamn.

Bildcentralen. Kliché: Göts, Gbg. MILA WELLERSON, en 13-årig amerikansk violoncellist som med utomordentlig framgång konserterat i Göteborg och Stockholm.